

„PÁSZTORKUTYÁK MAGYARORSZÁGON- ÁRKOSI JÓZSEF” NAGY ÉS TÁRSA KIADÓ – BUDAPEST 2007 - Részletek

„A KUTYA MUNKÁBAN

Valamikor nagyon régen, amikor még elődeink és a farkasok egymással versengtek a tápláléklánc csúcsán, az embernek bizonyára jó alkalma volt megfigyelni ennek a ragadozónak a vadászati módszereit. Később ezeket az ismereteket fel is tudta használni a maga javára.

Forradalmi változást jelentett, amikor az ember a halászó, vadászó, gyűjtögető életmódról kezdett áttérni a mezőgazdasági termelés és állattartás kezdeti formáira. Ekkor a már háziállat kutya régen együtt élt, vadászott vele, valamint jelző és őrző feladatokat is elláthatott a táborhely körül. Az idegen hordák és a ragadozók támadásai ellen hatékony védelmet nyújtottak a nagy testű, erős, bátor állatok. Talán éppen ez is közrejátszott a legeltetett állatok létszámának növekedésében.

Miskolczi Gáspár fent már idézett, 1691-ben befejezett művében így ír a pásztoreMBER juhokkal szembeni kötelességéről: „...*Mind őmaga tellyes erejével, mind komondorinak segítségével őket őrizni, és mind nappali tolvajok s mind éjjeli Farkasok ellen az ő aklokban őket óltalmazni...*”

A gyarapodó állatállomány eltartása takarmánytermelés híján úgy volt megoldható, hogy a kimerült legelőket elhagyva új területekre vándoroltak. A hajtás, terelés speciális feladatai ebben az időben körvonalazódhattak, talán éppen a kutya kezdeményezésére, amikor a legelő állatokat játékosan, vagy éppen zsákmányszerzési céllal megkergette. Ekkor ismerhette fel az ember, hogy az eddig őrző feladatokat ellátó kutyák segítséget jelenthetnek számára a csordák, nyájak mozgásában, kísérésében is.

A klasszikus terelőmunka azonban csak sokkal később nyert létjogosultságot, amikor a társadalom és a mezőgazdaság viszonyai jelentősen megváltoztak, és az ember egyre több termőföldet vont művelése alá. Itt már kiemelt és mind fontosabb szerepet kapott a jó hajtókutya. Az őrizetlenül hagyott, vagy nem megfelelően irányított nyáj nagy károkat okozhatott volna a haszonnövényekben, ezért az ember rá volt utalva kutyája gyorsaságára, ügyességére, és meg is becsülte azt.

Marcus Terentius Varro (Kr.e.116-27) „*Rerum rusticarum libri*” című művében azt tanácsolja a kutyát vásárolni szándékozó római polgárnak, hogy pásztortól vegyen betanított kutyát. Ez a leírás is mutatja, hogy már abban az időben ismert volt a pásztorkutyák magas intelligenciája. A terelőkutyák minden háziállat körül megtalálják feladatukat, a baromfitól a bivalyig és szürke marháig. A kutyák a feladatnak megfelelően különböző módszereket használnak, hiszen a rakoncátlankodó baromfit nem lehet úgy rendreutasítani, mint egy szilaj marhát. A komolyabb sérülések elkerülése érdekében régen a pásztorok leköszörülték vagy fogóval letörték a hajtókutyák szemfogát, hogy ne tegyen komoly kárt a jószágban.

A gulyásnak, juhásznak létfontosságú volt a jó kutya, így nagy becsben is tartotta. A kutya fontosságát és jogait mindenkinek el kellett ismernie, aki érdekelt volt az állattartásban. Eről tanúskodik az 1794-ben Püspökladányban kelt jegyzőkönyv, mely szerint: „*A nyáj juhászoknak Szent-Mihály napig, mivel csak másodmagával szokott lenni, minden hétre, azaz 7 napra négy kenyér azért rendeltetik, hogy abból a kutyájának is juthat.*”⁷

⁷ Létay Miklós: *A kutya, mint munkaállat . a Kutya 1970. október.*

A terelőkutya feladatai:

A nyáj, csorda együtt tartása.

A terelőkutya egyik legfontosabb feladata a rábizott állatok együtt tartása. Ez még a mozgatsánál és előbbre való szempont, hiszen az ember kutya segítségével nélkül képtelen lenne egy szétszéledő csordát összetartani, míg az akoltól a legelőig való utat azok maguktól is tudják. Ez az ösztönös összetartó viselkedés mind a mai napig megfigyelhető az eredeti feladatukat réges-régen elveszített fajták esetében is. Az utcai séta közben is tapasztalhatjuk, hogy az egymástól eltávolodó családtagokat a kutya folyamatosan kerülgeti, próbálva mind szűkebbre venni a kört, és minél inkább összehozni a csoportot.

Bár elsősorban a terelő pásztorkutyák munkájához tartozik, mégis érdekes, hogyan írja le ezt a viselkedést Dr. Katsányi Zsigmond⁸ „*Ha a terelést művészetnek minősítenénk, a komondor annak nagymestere volna. Nem azért, mert testnagyságra nézve a terelőebek legnagyobbika, hanem terelés módjának magasrendű technikájáért. A terelés lényege, hogy úgy mondjam neheze, a nyájából kiszakadt állat villámgyors tettenérése és visszakisérése a nyájhoz. De hogyan? Nekifeszül vállával a szökevény farának, löki, tolja, valósággal söpri nagy lendülettel, de mindig finoman, mondhatni eleganciával maga előtt, mindaddig, amíg a kiinduló helyhez nem érnek, ott megtorpan, megfordul, kész. A lendület, mellyel a vázolt művelet lebonyolódik, a vasúti mozdonyra emlékeztet, amikor a vele össze nem kapcsolt kocsi pusztán a lendület erejénél fogva tolja maga előtt. Hogy a komondornak ez a terelő képessége mily ösztönszerűen mélyen rejlik benne, mutatja az, hogy nem képes elviselni, egyszerűen nem tűri, hogy bármely csoportosan legelésző lábasjószág közül egy kiváljon. Persze a baromfinál nem tudja vállmunkáját érvényesíteni, ezért elülső lábainak segítségével szokta jobb belátásra bírni, ha ugyan a végén egyáltalán lát még.*”

Kéz alá szorítás, szétválasztás

A következő feladat az állatok *kéz alá szorítása* mely az egészségügyi ellátás, fejés, és egyéb teendők során elengedhetetlen. Ha egy állatnak valamilyen ellátásra van szüksége, a kutya feladata a kijelölt egyed a gazdája elé terelni. A szarvasmarháknál például a fejésre soron következő állatot kell kiemelni a csordából, és a fejőállásba terelni.

Bizonyos esetekben a jószágok szétválasztása is szükségessé válhat. Ilyenkor különösen megmutatkozik a terelőkutya kivételes intelligenciája. Előfordulhat olyan eset is, amikor bizonyos állatokat kell összeszedni a gazda utasítására. Láttam olyan esetet, amikor a gazda állatai - lovak, tehenek, kecskék, disznók és baromfik - egy nagy vegyes csapatban a dagonya körül szóródtak szét, amikor a kutya utasítást kapott a disznók (!) behajtására. Azonnal az állatok közé perdült, kiválogatta a disznókat és az ólig hajtotta őket. A munka közben véletlenül sem fordult bármely másik állat felé, sőt kikerülte azokat.

Fazekas István kiskunfélegyházi juhász így mesél a terelőkutya különleges intelligenciájáról *Bíró András* tolmácsolásában⁹: „*Amikor a karámból engedem ki a juhokat, őrt áll mellettem, és az anyjuk után kifelé tartó bányákat oldalvást félre löki a fejével és nem engedi, hogy azok kimenjenek. Magyarán: szétválasztja az anyákat a bányáktól. Előfordul, hogy bent a karámban valamelyik anya nem engedi szopni a bányáját... - Ha úgy látom, hogy az anyának van elegendő teje, intek Bojtárnak, hogy döntse le, fogja le, s akkor lehetővé válik a bányák szoptatása. Összefoglalva tehát, a jó terelőpulinak össze kell fornia a juhással, olyannyira, hogy parancsolójának szinte még a gondolatát is értse.*”

⁸ a Kutya 1968. április

⁹ a Kutya 1974. június

Terelés - az állatok irányított mozgása

Alaphelyzetben a kutya a pásztor mellett vagy mögött közlekedik, de mindig résen kell lennie, hogy az első jelre robbanékonyan induljon a megfelelő feladat végrehajtására.

Folyamatos haladás közben vagy a nyáj mellett, vagy mögötte, esetleg patkó alakban jobbra-balra kerülgetve halad. Ha gyorsítani kell a menetet, a hátul haladókat ingerli ugatással, vagy egy-egy csípéssel. A csipkedés nem lehet túl durva, mert a sebek könnyen elfertőződnek, és a kutya egyébként sem tehet kárt a gypjában.

Ha meg kell állítani a falkát, elébük kerül, majd összeszorítja és együtt tartja őket a további utasításig. Önállóan csak akkor intézkedik, ha egy-egy állat esetleg kiválik, és elkóborolna. Így tesz a legelés vagy deelés idején nyugodtan álldogáló vagy lazán szétszéledő nyáj esetén is.

A kanyarodás értelem szerűen a falka elejének ellenkező irányból való kerítésével, „megcsapatásával” történik.

Az egyik legfontosabb, és a juhász lábát leginkább kímélő feladat az állatok visszaterelése. Sokszor látótávolságon kívülre kerülve, a távolban összegyűjtött állatokat kell a gazdához irányítani. Ha a kis termetű kutya nem látja a távolban a nyáját, a juhász felemeli, és úgy mutatja neki, merre induljon.

A kutya a pásztor egy botintására a megfelelő irányba indul, és keríti a nyáját. Ha kilógó, magányos állatot észlel, azonnal visszatessekeli, majd rögtön megáll, várva a következő parancsot.

A jó pásztorkutya önállóan is képes megoldani feladatát, melynek illusztrálására lássuk *Kenéz Zoltán*¹ leírását: „Egy csivogó, mely „Viganó” névre hallgat, mint a strázsa áll a pásztortanya előtt. A nagyobb kutyák és 2 puli kint járnak valahol a Berettyó alján a Tinógulyával...” „...Tud-e aztán– kérdezzük –ez a kis csivogó valamit? – Hogyne uram! Hiszen ez a félkezem, mert most mit tudom én, éjszakai virrasztás után, hol jár a jószágom lent az aljon, de ha szólok:” eridj csak Te!”s a somfabottal irányt mutatva, a Viganó mint a nyíl röpi a Berettyói gát felé és csakhamar kolompszó és a gát felől kibontakozó gulya közelítése jelezte, hogy a Viganó az üzenetet levitte a bojtároknak „express”.”

Suk Rezső Kerpely Bélához írt levelében („Természet” 1916/XI.) így mesél a puliról: „Ez a kis kutya zseni. Mint nyájörző, egyszerűen mesével határos, mint juhterelő a szószoros értelmében nélkülözhetetlen. Sok esetben emberrel egyáltalán nem pótolható...” „Láttam pulit, amelyik juhász nélkül őrzött 400 drb birkát 25 hold gyepen, amely nem volt szélesebb 150 méternél és körül volt véve vetésekkel. Ennek ellenére egy szál gabonát a birka le nem haraphatott. Pedig a puli egyedül őrizte! Erről a kutyáról el lehet mondani, hogy éppen csak beszélni nem tud. Érteni mindent! Nemcsak gazdája szavait, de intését, sőt szemével jelzett akaratát is parancsnak veszi és feltétlenül teljesíti.”

Akció közben a legtöbb magyar pásztorkutya csahol. Ez a viselkedés a terelést oly módon is segíti, hogy ha a pásztor megtanítja a kutyát vezényszóra ugatni: a nyájból kiválni készülő, vagy rossz irányba induló állatokat már az ismert hang is megállítja. Ez persze csak *kutya alá szokott* nyáj esetében igaz, hiszen a velük élő kutya hangját jól ismerik, és tudják, ha nem elég az ugatás, hamarosan szigorúbb rendreutasítás következik. Vannak némán terelő kutyák is, juhásza válogatja, ki melyiket részesíti előnyben.

Mivel a történelmi időkben a racka volt a jellemző egészen a XVII-XVIII. századig, a kutya számára nem lehetett könnyű a tisztelet kivívása, hiszen ezt a juhfélét kifejezetten kemény fából faragták, és hamar odavágott a kutyának is hosszú, dárdszerű csavart szarvával. A nyáj az idegen kutyát addig nem respektálja, amíg az nem dolgozik meg érte. Amikor már összeszoktak, még a kutya indítását jelző füttyszó is elegendő a vezérállatnak, hogy megálljon, vagy behajtáskor a hodály felé induljon, nem akarván megvárni az „intézkedést”.

¹ „Természet” 1921. XV-XVI.

A TERELÉS TANÍTÁSA

*„Elbolyong a Juh maga, de
ritkán tér maga vissza”
Miskolczi Gáspár:
Egy jeles vad-kert (1691.)*

ÁLTALÁNOS KÉRDÉSEK

Juhászkytyák hazánkban még sokféle dolgoznak a nyájak mellett, ahol munkájuk elengedhetetlen, azonban kétségtelen, hogy a terelőkytyák túlnyomó többsége ma már családi kytya szerepkörben él. A felelős kytyatartás szabályaihoz tartozik az is, hogy kytyánk számára megfelelő és alkalmas tevékenységet találjunk, melyben egészségesen tudja levezetni energiáit. A városi kytyatartás körülményei között sokszor nem könnyű a kytya igényeinek kielégítése, ezért érdemes minden lehetőséget kipróbálni. Ezek egyike a terelés, mint sport. A terelés a kytya számára rendkívül élvezetes játék, hiszen szabad levegőn, ősi ösztöneit kiélve mozoghat, játszhat együtt a gazdájával, és nem utolsósorban a család számára is kiváló lehetőség a szabadidős sportolásra.

A terelőversenyek feladatai sportos formában tartalmazzák a juhászkytyák munkájának egyes elemeit. A versenyek résztvevői a legkülönbözőbb foglalkozású városi emberek, a kytyák sokszor a panellakásból érkeznek a terelőversenyre. Fantasztikus élmény gazdának és kytyának egyaránt, ahogy a kytyából előtör az ősi ösztön, és sokszor első alkalommal már úgy viselkedik, mint ha világ életében a nyáj mellett élt volna.

Az állatvédelmi szempontok nyilvánvalóan elsődlegesek ebben a sportban, hiszen nem engedhetjük meg, hogy a gyakorláshoz nélkülözhetetlen birkák megsérüljenek, illetve zaklatás alatt éljenek. Ezért a gyakorló pályákon olyan állatokkal folyik a munka, melyek megszokták a kytyák jelenlétét, és nem okoz számukra stresszt a terelés. A munkához szokott állatok kifejezetten segítik a kytyák tanulását. Természetesen, mint minden sport, a terelés is céltudatos gyakorlást igényel, de aki nem akar versenyezni, annak is érdemes kipróbálnia.

Ahhoz, hogy kytyánkkal eredményesen és élvezetesen vehessünk részt a terelősportban, először is meg kell ismernünk a terelés alanya, esetünkben a juhok viselkedését. A juhok, mint általában a csordában élő növényevő zsákmányállatok, csoportban érzik magukat biztonságban. Ezért minél nagyobb létszámú egy nyáj, annál könnyebb lehet a kytya feladata, mert a nagyobb csoportban nem viselkednek olyan ijedősen, és jobban irányíthatók. Mindamelllett előfordulnak minden nyájban az átlagnál ingerlékenyebb, esetleg támadó viselkedésű egyedek. Amikor egy tapasztalatlan kytyával közelítjük meg a nyáját, éppen ezért nagy figyelemre és óvatosságra van szükség.

Ezek után tegyük meg az első lépéseket a terelőkytya tanításának útján: Alapvető szempont, amely természetesen nem csak a terelőkytya esetében fontos, hogy mire a kytyával munkához látunk, megfelelő együttműködés és feltétlen jó kapcsolat legyen a kytya és gazdája között. Az első feladat, amely meghatározó a kytya további fejlődése szempontjából, a kontaktus felvétele a juhokkal. Ekkor különösen fontos, hogy a kytya érezze a gazdája által nyújtott biztonságot és támogatást. Már egészen fiatal kiskutyával is érdemes megismertetni a juhokat. Ezt csak teljesen biztonságos körülmények között szabad megpróbálni, és csak olyan birkák „közreműködésével”, melyek megszokták és nyugodtan tűrik a kytya jelenlétét. A kiskutyát ölbe véve vigyük oda az állatok közelébe, hogy jól lássa, érezze őket. Akár a birka hátára is lehet ültetni, vigyázva, nehogy leessen.

A kutya első találkozása a birkákkal meghatározó lehet, ezért különösen nagy gondossággal kell eljárni. A szabadban együtt álló csoportot pórázon vezetett kutyával közelítsük meg, és hagyjuk, hogy a kutya ösztönétől vezérelve érdeklődjön, figyelje, szagolja őket. Soha ne erőltessük, hogy közelebb menjen, mint amennyire magától akar, de azt sem kell hagyni, hogy egyenesen a juhok közé szaladjon. Fontos, hogy mindig érezze maga mögött a gazda jelenlétét. A juhok körül először nagyobb, majd szűkülő körben mozogva hagyjuk, hogy a kutya felmérje a terepet. Különösen a fiatal kutya esetében ilyenkor a gazdának ajánlatos résen lenni, mert a birkák között akadhat olyan, amelyik megérezve a kutya bizonytalanságát, hirtelen kitámad, és ez egy időre elveheti a kiskutya kedvét a tereléstől. Olyan is előfordul azonban, hogy éppen ez a mozzanat váltja ki a kiskutyából a megfelelő reakciót, és az ijesztésre válaszul vitézül lép fel a támadó ellen.

A juhokkal való első találkozás során különösen igaz ami később sem elhanyagolható, mégpedig, hogy igyekeznünk kell a kutya számára sikerélményt szerezni. Ezen a napon nem kell még azzal foglalkozni, hogy a kutya tudatosan tereljen. Éppen elég ha felfedezi, amint mozgására a juhok ellentétes irányú mozgással reagálnak, így önbizalma erősödik, és fellépése egyre bátrabb lesz.

Figyelni kell arra, hogy a kutya soha ne bátorodjon fel annyira, hogy ok nélkül megtámadja az állatokat. A terelőkutya feladata mindig az, hogy megóvja a rábízott jószágot, így a birkákat terelő kutya esetében súlyos hiba, ha feleslegesen agresszív viselkedést mutat, és belecsíp a juhokba. Abban az esetben, ha egy birka ellenáll, vagy támadólag lép fel, és szembefordul a kutyával, nem számít hibának, ha a kutya mintegy a támadást megelőzve vagy megtörve szemből megcsípi. Azonban ha hátulról, oldalról belecsíp a birkába különösebb ok nélkül, ez felesleges agresszivitás, így ezt nem szabad engedni.

Az első gyakorlás során az a legjobb, ha olyankor hagyjuk félbe a munkát, amikor látjuk, hogy a kutya mozgására a juhok megfelelően reagálnak, azaz ellentétes irányban mozdulnak. Ekkor a kutya sikere tudatában fejezi be a feladatot, így legközelebb úgy fog hozzáállni a munkához, ahogy most abbahagyta.

FELADATOK

A terelés során különböző feladatokat kell a kutyának megoldania. Alapvető, amikor a nyáj mögött haladva egy bizonyos irányba kell mozgatni az állatokat, vagy éppen kanyarodásra készíteni. Ezen felül fontos, hogy szükség esetén meg tudja állítani a falkát, vagy éppen a gazdától távol lévő állatokat tudja a gazda irányába mozdítani.

Két alapvetően különböző munkamódszert kell alkalmaznia a kutyának: a hajtás során a nyáj mögött kell végig haladnia, és súlyos hiba, ha körbeszalad, hiszen az elől nyugodtan haladó állatokat megzavarja. A gyűjtés módszere, amikor a gazdától nagyobb távolságra elhelyezkedő falkát ellentétes oldalról kell hajtania, a gazda felé.

Mindkét esetben fontos, hogy a kutya megértse, melyik az ő fennhatósági területe. Ez a terület egyszerűen úgy jelölhető ki, hogy ha a nyáját egy háromfelé osztott körnek tekintjük, a kutya felőli egyharmadnyi körcikk az ő felelőssége.

A munka megkezdésekor a legfontosabb, hogy a kutya és felvezetője között maximálisan jó kapcsolat legyen, mely biztosítja, hogy a kutya nem önállósítja magát munka közben. Önálló intézkedést a kutya csak abban esetben végezhet, ha azt látja, hogy a csoportból kiválik egy állat: ilyenkor igyekeznie kell a lehető legrövidebb úton visszairányítani a kóborlót.

A gyakorlás során, mielőtt még a közvetlen kontaktust felvennénk a terelendő állatokkal, az engedelmesség próbája következik: az állatok körül -de nem túl közel- elküldjük magunktól a kutyát, aztán visszahívjuk, vagy helyben maradásra utasítjuk, illetve a behívást gyakoroljuk. Ilyenkor látszik, hogy mennyire tudja kontroll alatt tartani viselkedését. Ha kitör, és a juhokhoz szalad, úgy állítsuk meg, hogy tereljük el a figyelmét, tehát ne szidjük le durván amikor még nem elég magabiztos a terelésben, hiszen ezt úgy értelmezheti, hogy nem szabad terelni.

GYAKORLATOK

A következőkben a terelőkutyák tanításának néhány alapvető gyakorlatát ismertetjük. Számtalan módszer létezik, és a különféle módszerek eredményesen alkalmazhatók, mindenkinek meg kell találnia a számára, illetve a kutyája számára legeredményesebbet. Az alább röviden ismertetett mozzanatok külön-külön a hosszú tanítási folyamat részei, e könyv terjedelme nem engedi meg, hogy teljes részletességgel ismertessük a metodikát, mindössze bepillantást enged a munkába.

Fizikai kontaktus a juhokkal

A kezdő kutyával ajánlatos egy úgynevezett gyakorló karám segítségével dolgozni. Ez a karám 6-8 m átmérőjű kör alakú, és benne 5-6 juhot helyezünk el.

Közelítsük meg a karámot, és engedjük, hogy a kutya felvegye kontaktust a juhokkal. Ez a mozzanat egyedenként különböző lehet. Magyar fajtáink, és a legtöbb európai juhász kutya gyakran élénken csaholva kezd körözni a karám körül, keresve a bejáratot. A gyakorló karám alkalmas mind a gyűjtő, mind a hajtó módszer alapjainak gyakorlására, persze abban az esetben, ha a kutya igyekszik a bent lévő állatokkal kontaktusba kerülni, és élénk érdeklődést mutat.

Egyensúlyi pont felvétele

Első lépésben a gyűjtés alapját, az úgynevezett „balanszolás”, vagyis az egyensúlyi ponton való elhelyezkedést gyakoroljuk. A cél, hogy a kutya a gazdával szemben, a karám túlsó oldalán helyezkedjen el, a juhokkal szemkontaktust keresve. Ilyenkor a kutyának igyekezni kell a vezérállatot megtalálni, és azzal szemben felállni. A gazda a karám körül mozogva körözésre készíti a kutyát oly módon, hogy a kör felé eső részére soha sem engedi. Amikor a gazda megáll és szembefordul a karámmal, a kutyának is meg kell állnia, és figyelni az állatokat. Sokszor hosszú türelemjáték amíg a kutya felfogja a dolgot, de sok kutya első alkalommal tökéletesen megoldja a feladatot. Ha a kutya magabiztosan mozog körbe gazdájának mozgására reagálva, elkezdődhet a közvetlen kapcsolatfelvétel a juhokkal, kerítés nélkül.

Ebben a fázisban először ugyanazt a mozgást gyakoroljuk, amit a gyakorló karámban álló állatoknál, de itt már figyelni kell arra, hogy a kutya megfelelő távolságot tartson a juhoktól, hogy ne riassa meg őket feleslegesen. Az ideális távolság gyakorlás során a 2-3 méter. Ennek érdekében a gazda használhat egy hosszú botot, hosszú nyelű szerszámot, amivel mintegy meghosszabbítja a karját, és juhokhoz túl közel kerülő kutya elé tartva mutatja a megfelelő távolságot. Érdemes megtanítani egy vezényszót, ami arra szolgál, hogy a kutya növelje a távolságot a juhoktól. Az álldogáló juhok körül váltogatott irányban körözve gyakoroljuk az egyensúlyi pont felvételét.

Gyűjtés

Amikor a kutya már megbízhatóan elhelyezkedik a megfelelő ponton, következik az állatok megindítása, és a haladás gyakorlása. Ekkor a gazda már nem körben mozog a juhok körül. Amikor a kutya elhelyezkedett vele szemben, a felvezető hátralép, és elkezdi óvatosan távolodni az állatoktól. Természetesen a gyakorlások során olyan juhokat kell igénybe venni, melyek megszokták az ilyen munkát, így ilyenkor a kutyával a hátuk mögött elindulnak az ember felé. A kutya feladata, hogy a juhok mögött egyenletes, nyugodt tempóban haladva hajtsa az állatokat a felvezető felé.

Amikor elindult a csoport és nyugodtan halad, el lehet kezdeni a fordulatokat. Ilyenkor a gazda nem túl szűk ívben elfordul egy bizonyos irányban, így kutyának a balanszpontot át kell helyeznie ellentétes oldalra, így tartva a juhokat megfelelő irányban. Ügyeljünk a vezényszóra, mivel, ha az ember hátrafelé lépked, az irányt ellenkezőképpen kell mondani a kutyának. Ha a kutya gyorsabban mozog a kelletnél, állítsuk meg néhány méterenként, de utána rögtön indítsuk tovább.

Hajtás

A hajtás tanítása akkor a legkönnyebb, amikor a kutya már magabiztosan végzi a gyűjtő mozgást, ismeri az irányokat, és gazdájával jó összhangban van.

Az első lépésben a kutyát lábhoz hívjuk, majd az előttünk lévő nyáj felé indítjuk, jobbra vagy balra vezényszóval. Amikor a kutya elindul, nem várjuk meg, hogy a juhok elé kerüljön, hanem hamar visszahívjuk, és megállítjuk, majd elküldjük a másik irányba. Így fokozatosan kialakul egy patkó alakú mozgás, melyet a kutya a juhok mögött végez, így mintegy tolvá maga előtt az állatokat.

Természetesen ilyenkor már ismeri a balanszba kiküldés vezényszavát, vagyis más parancsra fut körbe a juhok elé, és más parancsot kap, amikor hajtania kell. A fordulatok végrehajtása itt értelemszerűen úgy történik, hogy ha a juhokat valamely irányba akarjuk fordítani, a kutyát a másik irányban kell továbbengedni a csoport mellett, így készíteti fordulásra az állatokat.

A fentiekben néhány alapvető gyakorlatot ismertettünk, a teljesség igény nélkül. A terelősport iránt érdeklődők számára több helyen van lehetőség a fentiek gyakorlására, és felkészülésre a terelési képességvizsgákra, versenyekre, munkavizsgákra.”